

Verslag Adviesraad IBD d.d. 28 maart 2018

1 Informatiebeveiliging

Het is de afspraak dat het thema informatiebeveiliging overal in de nieuwe college-akkoorden wordt opgenomen en dat elk college een portefeuillehouder informatieveiligheid (en privacy) kent. Burgemeesters zijn bij uitstek in een positie hierop bij de collegeonderhandelingen te sturen en het voortouw te nemen. De Adviesraad IBD stelt aan de VNG voor vanuit de vereniging een brief aan alle burgemeesters te zenden.

2 Informatievoorziening

Het thema informatievoorziening is een niet meer weg te denken onderwerp in de gemeentelijke governance. Op bestuurlijk niveau wordt hieraan (en de samenhangende informatieveiligheid) echter nog niet altijd voldoende aandacht gegeven. Om dit te realiseren wordt het idee geopperd dit voorstel via het Nederlands Genootschap voor Burgemeesters aan de orde te stellen door middel van een brief, mede ondertekend door de gemeentelijke leden van de Adviesraad IBD.

3 Dreigingsbeeld

Het Dreigingsbeeld 2018 is zeer goed ontvangen. De IBD wil het document jaarlijks publiceren. De Adviesraad IBD complimenteert de IBD met betrekking tot het Dreigingsbeeld en staat positief tegenover het idee om met meer partijen aan dit beeld te werken. Wel wordt het risico benoemd dat het document te vaak beperkt blijft tot de enkel de CISO's. Daar zou het wel moeten beginnen, de CISO moet echter zorgdragen voor bredere verspreiding binnen de gemeenten. De Adviesraad IBD stelt voor dat bij verspreiding van een volgende versie aan CISO's een handreiking gegeven wordt om het Dreigingsbeeld te laten aansluiten bij de gemeentelijk bestuurders.

4 Awareness

Awareness binnen de gehele organisatie is een belangrijk punt. Bewustwording bij de CISO's is er wel. Hoe kan de IBD hen helpen dit breder uit te dragen? Wat hebben de CISO's hier verder nog voor nodig? Als opvolging van de aanbevelingen van de Visitatiecommissie en om de CISO toe te rusten om de rol als bestuurlijk adviseur in te vullen is de IBD vorig jaar gestart met de CISO toolkit. Deze toolkit wordt steeds aangevuld. Eerder dit jaar is bijvoorbeeld een workshop Adviesvaardigheden ontwikkeld en een aantal keer gegeven. In deze workshop wordt onder meer aandacht besteed aan het vraagstuk hoe je risico's, die je als CISO ziet, richting het bestuur kunt vertalen. Als idee wordt ook genoemd om na te denken over een basisprofiel voor een CISO. Let bijvoorbeeld niet alleen op kennis van informatiebeveiliging, maar ook naar competenties om die vertaalslag richting bestuur te kunnen maken.

5 Toelichting Aanpak Bestuurlijke Bewustwording

De VNG geeft een korte presentatie met betrekking tot het maken van de omslag 'werken aan bestuursbewustzijn' naar 'bestuurlijk handelingsperspectief' in lijn met de crisisbeheersing in het fysieke domein. De vraag is tweeledig:

- Herkennen de leden van de Adviesraad IBD zich in die omslag van werken aan bewustzijn naar bieden van concreet handelingsperspectief?
- Is de denkrichting langs de lijnen van de 'fysieke veiligheidsketen' een valide denkrichting; waar zou de nadruk op moeten liggen?

Het is noodzakelijk informatiebeveiliging op de bestuurlijke kaart te houden. Hierover is veel overleg met de IBD. In de ambtelijke organisatie zijn grote stappen op het gebied van informatieveiligheid zijn gezet. De Visitatiecommissie heeft geholpen om het gesprek tussen bestuurder en ambtelijke organisatie rond informatieveiligheid op gang te krijgen. Bewustwording is er wel bij bestuurders, maar het is nog geen structureel verzonken basis. De vraag: "als er een datalek is, hebben wij dan een goed verhaal" is een vraag die iedere bestuurder zichzelf zou moeten stellen.

Iedere bestuurder is zich langzamerhand wel bewust van het belang van informatieveiligheid en privacy. Bestuurders hebben echter geen voldoende concreet handelingsperspectief rond dit thema. Het is voor hen niet in alle gevallen duidelijk hoe effectief te handelen en te reageren op signalen van de gemeentelijke CISO.

De VNG stelt voor om in te zetten op het ontwikkelen van dit handelingsperspectief en uit te gaan van de voor bestuurders aansprekende 'veiligheidsketen'. De bekendheid van bestuurders met de stappen in die keten wil de VNG graag vertalen naar een op informatieveiligheid ingerichte 'informatieveiligheidsketen'. Dit handelingsperspectief zou dan goed aan moeten sluiten op de door IBD ontwikkelde CISO toolkit.

Een dergelijke structuur zou moeten worden geduid in verschillende rollen, er moeten doelgroepen gedefinieerd worden: wie neemt welke verantwoordelijkheid, wat wil je met welke doelgroep bereiken, wat is hun perspectief.

De Adviesraad IBD stemt in met het idee, dat de VNG het idee van de structuur van de veiligheidsketen om handelingsperspectief te duiden, verder uitwerkt.

6 Inventarisatie bestuurlijke behoefte aan update Resolutie Informatieveiligheid

In november 2018 is het vijf jaar geleden dat de Resolutie Informatieveiligheid is aangenomen. Dit heeft aanzienlijk geholpen om stappen te zetten om zaken van de grond te krijgen. We kunnen concluderen dat een behoorlijk deel van de afspraken daadwerkelijk geëffectueerd is. De VNG stelt voor de resolutie te vernieuwen.

De Adviesraad IBD is positief over het voorstel, het is goed om de resolutie te herijken en de inhoud scherper en gericht op de huidige situatie op te stellen. Gegeven het beleidsmatige karakter ligt het voor de hand om die via commissie D&I te leiden naar de Buitengewone algemene ledenvergadering (BALV). Gezien haar bevoegdheid tot het stellen van standaarden is te overwegen om het College van Dienstverleningszaken in dit proces te betrekken.

7 Evaluatie aansluiten GR-en (IBD)

Sinds januari 2017 is de doelgroep van de IBD uitgebreid met een tweetal typen samenwerkingsverbanden: de intergemeentelijke sociale diensten en belastingsamenwerkingen. De ervaring leert dat steeds meer andere typen gemeenschappelijke regelingen zich actief melden bij de IBD, deze behoren echter niet tot de huidige doelgroep. Het maturity level bij deze partijen is naar verwachting gemiddeld tot hoog. De keten wordt veiliger als de IBD deze partijen laat aansluiten.

De IBD stelt op basis van opgedane ervaringen het volgende aansluitscenario voor:

1. De IBD registreert van alle GR-en die zich actief melden een ACIB (algemene contactpersoon), op deze manier hebben we het contact in geval van een incident in de gemeentelijke keten (niet doelgroep);
2. Daarnaast registreert de IBD van geïnteresseerde partijen op verzoek tevens een VCIB (stap 2)/URL/IP/ICT foto (stap 3 en 4);
3. Tevens krijgt de GR toegang tot de community;
4. De GR krijgt geen toegang tot het bezoeken van de regiobijeenkomsten.

De leden van de Adviesraad IBD staan hier positief tegenover.

8 Governance IBD

De VNG geeft een korte presentatie met betrekking tot recente ontwikkelingen rond 'Samen Organiseren'. De presentatie geeft zicht op de daarmee samenhangende veranderingen in het thema informatieveiligheid én de governance IBD. Vanaf nu wordt samengewerkt in een multidisciplinair team waarin VNG-I en IBD opereren. Hierdoor is het mogelijk zinnig de scope van de 'Adviesraad IBD' te verbreden naar 'Adviesraad gemeentelijke informatieveiligheid'.

De vraag die voorligt, is wederom tweeledig:

- Stemmen de Adviesraadleden in met de verbreding van de scope?
- Geven de Adviesraadleden opdracht om deze mogelijkheid verder uit te werken en ter besluitvorming voor te leggen?

De verbreding van de scope van de 'adviesraad IBD' naar 'adviesraad informatieveiligheid' wordt geagendeerd voor het volgende overleg.

9 Resourcing

Vanuit de IBD wordt aan de Adviesraad IBD meegegeven dat er veel problemen zijn met het vinden van het juiste personeel (skills, technische kennis). Dit wordt ook binnen gemeenten steeds vaker als problematisch ervaren. Er worden in het werkveld van informatiebeveiliging zelfs specialisten uit het buitenland ingehuurd tegen zeer hoge tarieven. Het is goed om hier later met de Adviesraad IBD verder over door te praten om te bepalen welke maatregelen genomen kunnen worden.